

LOUISE WALTERSOVÁ

Kufr paní

Sinclairové

OSUDOVÝ PŘÍBĚH O RODINNÝCH
TAJEMSTVÍCH, SPŘÍZNĚNÝCH DUŠÍCH
A PROMARNĚNÝCH PŘÍLEŽITOSTECH

MLADÁ FRONTA

Louise Waltersová

KUFR PANÍ
SINCLAIROVÉ

Mladá fronta

Přeložil Milan Lžička

Všechny postavy v této knize jsou fiktivní a jakákoli podobnost se skutečnými osobami, živými či mrtvými, je zcela náhodná.

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být reprodukována, uložena ve vyhledávacím systému nebo jakkoli přenášena, v jakékoli formě nebo jakýmkoli způsobem, bez předchozího písemného souhlasu majitele práv.

Copyright © Louise Walters 2014

Cover photograph © shutterstock.com

Author photograph © Ian Walters

Translation © Milan Lžička, 2014

Pro Iana, Olivera, Emily, Juda, Finna a Stanleyho s láskou

8. února 1941

Má milá Dorotheo,

v době války propadají lidé zoufalství. Vybočujeme ze svého já. Pravda je taková, že Tě miluji, a mrzí mne, že to doznávám teprve nyní. I Ty miluješ mne. Nezapomenu na dotek Tvé dlaně na hlavě a krku, když sis myslela, že spím. Na dotek lásky, již ne pouze domnělý. Takto už se mne nikdy nikdo dotýkat nebude. To vím. O to přicházím.

Odpusť mi, Dorotheo, neboť já Tobě odpustit nemohu. To, co děláš, tomuto dítěti, matce tohoto dítěte, je špatné. Je to nemístné, jako já, vypuzen ze své domoviny, do níž se možná nikdy nevrátím. Ani Ty se nevrátíš, budeš-li v tomto konání pokračovat. A Ty budeš. Přesto to lze stále ještě napravit. Jenže já vím, že to neuděláš. Od toho, co činíš, už pro Tvou duši není cesty zpět. Prosím, věř mi. Tím, že do své náruče přijmeš jedno, musíš o druhé přijít. Já to snést nedokážu. Sama vš proč.

Psát Ti tato slova mne netěší. Vlastně u nich pláči. Po skončení téhle války – a jednou skončit musí – jsme mohli vést společný život. Prožít jej s Tebou se stalo mým jediným velkým snem a touhou. Když jsem po našem prvním setkání odjížděl na kole, věděl jsem, že jsi pro mne stejně důležitá jako voda. Věděl jsem, že s Tebou to bude na věčné časy, byť času se nám nedostává. Jen pár minut poté, co jsem Tě poznal, jsem už pomýšlel na svatbu. Želbohu na ni nedojde. Jsi počestná žena, ale to, co děláš, se cti vzpírá. Tolik se snažíš být dobrá, pak ale popřeš sama sebe, přivoláváš na sebe hanbu. Nejsem s to psát jasně, ale Ty to pochopíš. Má vskutku půvabná Dorotheo, navzdory všemu zde musí naše přátelství skončit. Přěji Ti na tomto světě jen štěstí.

Tvůj,
Jan Pietrykowski

(Tento dopis jsem objevila ve vydání knihy *Cesta dítěte z údolí zkázy k věčné slávě* z roku 1910. Položila jsem ji Philipovi na stůl, aby ji ocenil. Následně putovala do regálu antikvárních knih, oceněna na skrovných patnáct liber.)

Očišťuju knihy. Oprašuju jim hřbety, stránky, někdy jednu po druhé; tahle práce si žádá pečlivost a svírá se při ní hrdlo. Nacházím v knihách ukryté rozmanité věci: sušené květiny, kadeře vlasů, jízdenky, etikety, účtenky, faktury, fotografie, pohlednice, nejružnější kartičky. Nacházím i dopisy, nezveřejněná dílka lidí obyčejných, ztrápených, negramotných. Ať už se vyznačují kostrbatým rukopisem či výmluvností, jde o dopisy milostné, dopisy banální, tajné dopisy i všední dopisy, kde se píše o ovoci a dětech a tenisových kláních, od lidí, kteří se podepisují jako Marjorie nebo Jean. Můj šéf Philip je na takové nálezy zvyklý už dlouho, proto k nim přistupuje blazeovaně a to, co objeví, mi odkládá stranou, abych se na to podívala. Všechno si člověk nechat nemůže, připomíná mi. A pochopitelně má pravdu. Já se však nedokážu přimět k tomu, abych se těchto útržků a momentek ze životů, které svého času tolik znamenaly (nebo třeba i stále znamenají), zbavila.

Do knihkupectví *Old and New* jsem vešla před jedenácti lety jako zákaznice a druhý den už jsem se vracela coby jeho první zaměstnankyně. Zamlkle impulzivní majitel a vedoucí Philip mě požádal, abych u něj pracovala. Jak řekl, co nevidět vstoupíme do nového milénia, tudíž je čas na změnu; čas udělat inventuru, a to doslova. Zamlouvala se mu moje láska ke knihám i schopnost jednat s druhými. Sám říkal, že s lidmi „vychází těžko“.

„V zásadě jsou to pěkní prevíti, nemám pravdu?“ prohlásil a já zpola souhlasila.

Jednou se taky nechal slyšet: „Knihy vyprávějí i řadu příběhů mimo těch vytištěných na stránkách.“

Jestli jsem tohle věděla? Ano. Knihy voní, vržou, mluví. I vy teď držíte v ruce živou, dýchající, šeptající bytost, knihu.

V den, kdy jsem v knihkupectví začala pracovat, mi Philip řekl: „Zkoumejte knihy, čichejte k nim, poslouchajte je. Odměna vás nemine.“

Poklízím police. Dohlížím, aby nebyly přeplněné. Rok co rok dělám inventuru, v květnu, kdy rozkvetlé stromy shazují okvětní lístky, sluníčko svítí do francouzských oken ve velké místnosti v zadní části obchodu, kde prodáváme literaturu faktu a vázanou beletrii z druhé ruky, jarní teplo slunce mám přehozené přes záda jako obří konejšivou paži a na zahradu se slétají vlaštovky, cvrlikají a pochutnávají si na mouchách. Ráno vařím kávu, odpoledne čaj. Pomáhám při pohovorech s novými zaměstnanci: s osmnáctiletou studentkou Sophií, která u nás dosud pracuje a která si rok volna protáhla na neurčito; a nedávno i s Jennou, z níž se během dvou týdnů od nástupu do práce stala Philipova milenka. Jenna vlastně řádný pohovor ani neabsolvovala. Podobně jako já vešla do *Old and New* coby zákaznice; podobně jako já se zapovídala a dostala nabídku práce.

Nikdo nehoří větší vášní pro knihy, pro tištěné slovo, než můj šéf Philip Old. Pohání ho láska ke knihám, ke knize jako takové, k tomu, jak voní, jaká je na omak, jak je stará, odkud pochází. Jeho obchod je velký, má vysoké stropy, vycíděné podlahy z kamenných dlaždic a hotové bludiště místností – celkově šest a k tomu sklad v prvním patře. Všechno je prostorné a světlé. Prodáváme nové knihy, staré knihy, antikvární knihy, dětské knihy, police vedle police knížek, jež lemují četné stěny této obří prosvětlené katedrály. Budova stojí stranou rušného náměstí Market Square a má úhlednou, půvabnou zahradu, kde kamennou pěšinku vedoucí k rozložitým dubovým dveřím v průčelí obchodu vroubí levandule a rozmarýna. V létě míváme kovaný plot vyzdobený šňůrami vlaječek, které nám laskavě vyrábí jistá zákaznice, a k tomu malou ručně malovanou cedulku, na níž stojí:

Vítáme vás
v Knihkupectví Old and New

Dnes otevřeno 9–17
Prohlížejte si, jak je libo

Coby živnost nemůže *Old and New* vydělávat. Máme sice okruh věrných zákazníků, to ano – podobné podniky je mívají vždy –, ten však není velký. Odněkud tedy musí proudit peníze, které tento obchod drží nad vodou a za něž má Philip tak vkusně zařízený byt ve druhém patře. Nijak však nevyzvídám. O penězích Philip nikdy nemluví, stejně jako nikdy nemluví o svém soukromém životě.

Milostných vztahů jsem si užila ažaž, dá-li se to tak říct. Nebo alespoň nabídek vztahu. Jistý mladík, mladší než já, účastník pravidelné sešlosti podivínů v sobotu odpoledne (který patrně žije ve světě přinejmenším o deset let opožděném za všemi ostatními – vždycky má na sobě černofialovou šustákovku), mi nejednou nabízel své faxové číslo. Jiný (s brunátnou tváří, ne úplně nepřitažlivý) mi nedávno řekl, že jsem ta „nejpohlednější“ žena, kterou viděl „za poslední měsíce“. Byla to očividná nepravda a skutečně půvabná Jenna, která opodál naoko poklízela police, se jen zahihňala. Hodila jsem po ní pohledem. Ona ho po mně hodila zpátky. A před rokem jistý ředitel místní základní školy (u nás ve městě jsou tři), pravidelný zákazník se zvykem nechávat úplně vše připisovat na účet školy. Zůstal stát, třebaže jsem ho už obsloužila, třebaže jsem mu už podala stylovou papírovou tašku *Old and New*, a přešlapoval na místě. Pak si odkašlal a pozval mě ve čtvrtek na večeři, pokud bych mohla. Pokud bych měla čas. Měl podmanivý úsměv a husté černé vlasy, které si nejspíš barvil.

Dnes ráno přinesl můj otec několik knih, starých knížek, které patřivaly mojí babuni, babičce. Ta už dva roky žije v domě s pečovatelskou službou, dlouho nám však trvalo probrat se jejími osobními věcmi. Vlastně těch věcí ani tolik není. Babunia našťestí

není žádný velký křeček. Táta však už poslední dobou nedokáže pracovat zrovna moc rychle. Její knihy jsem si samozřejmě dávno prošla a nechala si pro sebe pár těch, na které si vzpomínám z dětství. Když se uvolila do toho domu přestěhovat, prohlásila, že si z jejích knih musím vzít všechny, které chci. Ted' už ji prý na čtení neužije a na šití jakbysmet. Byla to nepopsatelně smutná chvíle. Nikdo z nás však neměl na vybranou. Táta už se o ni dál starat nemohl. Nabídla jsem se, že si v *Old and New* zkrátím pracovní dobu, ani jeden o tom však nechtěl ani slyšet.

Zahlédla jsem, jak se otec blíží po pěšině, a tak jsem na něj mávala, ale on mě neviděl. Utíkala jsem k těžkým vstupním dveřím a otevřela mu.

Vysvětloval, že nese kolem dvaceti knih. Naskládal je do starého ošoupaného kufru.

„Ten jí patřil taky,“ řekl táta. „Nech si ho, jestli chceš, Roberto.“

A taky že si ho nechám. Staré kufrův mám ráda. A už mě pro něj dokonce napadlo využití.

„Jak ti dneska je?“ zeptala jsem se a hledala v jeho tváři nápovědy.

Nějakou dobu býval sinalý, měl nezdravou krémově popelavou barvu. Nikdy však nepřiznal, jak mu je. A tak jen pokrčil rameny, což bylo všeříkající gesto, jež vyjadřovalo: „Ále... však víš.“ Ještě před několika týdny byl v remisi. Ted' už ale zase ne. Změna přišla tentokrát dost znenadání a oba nás jaksepatří vyděsila.

Z kanceláře vyšel Philip a podal otci ruku. Setkali se už dřív – dvakrát – a oba se mi svěřili, že jim ten druhý připadá jako „džentlmen“. Philip trval na tom, že otci za knihy zaplatí; otec mu je chtěl věnovat. Nakonec si táta vzal dvacet liber, což byla kompromisní částka. Zdržel se i na čaj, seděli jsme venku na zahradě za domem na bledém jarním sluníčku. Pak se odšoural, jeho smělý, dlouhý krok byl už tentam. Snažila jsem se to nevnímat.

Vyprázdnila jsem kufr. Uvnitř byl starý zašlý šátek, na němž

stálo „Paní D. Sinclairová“. Když jsem knihy třídila a očišťovala, maně jsem v duchu přemítala, co asi byla zač. Táta říkal, že ten kufr patřil babuni, nejdřív ale zřejmě patřil té paní Sinclairové. Moje babička odjakživa měla spořivou, šetrnou povahu, s oblibou opravovala a používala starší věci. Podle táty si tenhle zvyk osvojila za války a po ní, „protože to tak dělal každý“. V tehdejších dobách nešlo jen o nějakou módní záležitost.

Oprašovala jsem *Cestu dítěte z údolí zkázy k věčné slávě* (nevzpomínala jsem si, že bych tu knihu kdy u babičky doma viděla) a vtom na mě vypadly dva úhledně složené listy papíru. Dopis! Obálku neměl, což vždycky zamrzí. Stránky jsem rozložila. Dopis, adresovaný mé babičce Dorothee, byl napsaný vybledlým modrým inkoustem, drobným a úpravným rukopisem; papír měl ještě bledší modrou barvu, byl křehký a suchý jako křídlo dávno mrtvého hmyzu, při okrajích zažloutlý a podél přehybu se rozlézaly maličké dírký. Samozřejmě jsem váhala, zda si ho mám přečíst. Nakonec mě však přemohla zvědavost. Nedokázala jsem odolat.

Od té chvíle jsem si tohle psaní četla stále dokola, a pořád mi nedává smysl. Zprvu jsem pocítila zvláštní nutkání se posadit. Tak jsem se tedy uvelebila na rozvrзанou stoličku a s rozechvělou rukou jsem se pomaličku dala do čtení, snažila se porozumět každickému slůvku.

Dorothea Pietrykowská je moje babička. Jan Pietrykowski byl můj dědeček, jehož jsem nikdy nepoznala, dokonce ani táta ho nepoznal. Taková jsou nesporná fakta.

Jenže tohle psaní nedává smysl.

Zaprvé prožili mí prarodiče šťastné, byť krátké manželství, v tomto dopisu jako by jí však sděloval, že se s ní oženit nemůže. A zadruhé je datován do roku 1941. Polský major letectva Jan Pietrykowski, můj dědeček, zahynul při obraně bombardovaného Londýna v listopadu 1940.

2

Dorothy Sinclairová se potila v prádelně, kde byl vzduch lepkavý párou. Na tváři se jí srážela vlhkost, byť si hřbetem ruky opakovaně otírala čelo. Šátek jí dávno sklouzl, a jelikož se nenamáhala ustat v práci a převázat si jej, lepily se jí vlasy k obličejí jako dravá chapadla jakéhosi číhajícího živého tvora. Toho dne se potřebovala zaměstnat.

V hrnci v temném opačném koutě to syčelo a bublalo jako v kotli, vyvařovaly se v něm Aggiiny a Nininy oděvy. Vzhledem ke skrovným přidělům měly uniformy téměř dennodenně zablácené a umolousané. Dorothy si však uvědomovala, že poskytnout svým holkám jednou týdně hromádku čistého, naškrobeného a vyžehleného prádla je to nejmenší, co pro ně může udělat. A navzdory všemu nepohodlí měla tu práci svým způsobem ráda. Prát šaty, punčochy, spodní prádlo, svetry, děvčatům pumpky a blůzy a kalhotky a vůbec všechno prádlo ze statku bylo cosi víc než jen domácí práce: momentálně to bylo její zaměstnání. Drhnutí, namáčení, pocení, míchání, to všechno mělo vlastní rytmus a propůjčovalo jejímu dni smysl. Stále dokola točit mandlem, jak právě nyní činila, ždímat život z oblečků a cích a ubrusů. A radost největší, Dorothyina oblíbená část dne: rozvěšovat šatstvo a prádlo venku na šňůry a pozorovat, jak se povlečení a prostěradla a povlaky na polštáře vzdouvají a třepotají jako vítězoslavná andělská křídla.

Toho dne se potřebovala zaměstnat. Právě... toho... dne.

Nesmí myslet. Na nic. Od *onoho* dne se už naučila nemyslet. Často teď přemýšlela v obrazech. Jazyk byl předpojatý, pochybný. Slovům už nedůvěřovala. Nedokázala se k nim však otočit zády docela. Ráda psala, a tak se snažila psát. Psala si potají, sama, do notesu. Kreslit neuměla, musela to tedy být slova. Doufala, že své úvahy přetváří v cosi jako poezii. Bylo však těžké vtisknout jim smysl, dosáhnout toho, aby zněly libě.

Zvedla oči od prádla. Naslouchala a civěla na otevřené dveře, jimiž unikalo ven jen mizivé množství páry. Cosi se jí nezdálo. Od chvíle, co přišla... co přišla o Sidneyho... se u ní vyvinul jakýsi šestý smysl, jenž si téměř nezadal s čichem. Proto nyní „zavětrila“. Nechala Nininy mokré pumpky volně plandat po obou stranách mandlu, otřela si ruce o zástěru a zamířila ke vchodu do prádelny. Zvedla hlavu, oslnilo ji však sluníčko, řádky bělostných cích a povlaků na polštáře a zářivých ubrusů. Zamžourala na nevinně azurové nebe. Běžely po něm drobné mráčky, zapomnětlivé děti uhánějící domů na svačinu.

Nato zaslechla hukot, hluboké burácení smísené s prskáním a vrčením, jako když si pes připadá v ohrožení. A téměř vzápětí jej zahlédla, hurricane, jenž se proplétal vzduchem. Neklesá nějak moc rychle? Ještě nezažila, aby se některý přibližoval zemi tak prudce. Rázem se jí rozbušilo srdce, v hlavě jí zhoustla krev, sevřelo se jí hrdlo. To si ten pilot hraje či co? Dorothy jen zírala. Ne. Tohle není hra. Pilot se ocitl v nesnázích a nebyl jediný.

„Prosím ne,“ zvolala nahlas a rozběhla se po cihlové stezičce. Do všech stran se před ní rozutíkaly slepice, nazlobené a poplašené a ve své hlouposti nic netušící o nové pohromě, jež se na ně shůry snášela. Když Dorothy dospěla k zadní brance, otevřela ji a vyšla na Dlouhý lán, pole, které si s oblibou představovala stejně širé jako arabskou poušť. Bála se, že k něčemu takovému dojde. Vídala tyhle piloty, tak mladé a tak lehkomyšlné, jak vykružují looping, jak se předvádějí. Je to jen otázka času, říkala

si vždycky v duchu, a teď ta chvíle patrně nadešla. Proč z letounu nevyskočil? Poškozený hurricane se řítí přímo k ní, výrazně se naklání, jako zlomené kyvadlo. Dorothy se v hrůze ohlédla na svůj domek. Znovu se otočila k hurricanu a s úlevou spatřila, že se od ní a jejího domova stáčí a místo toho míří do prázdnoty rozlehlého pole. Jako uhranutá kráčela mezi vlnícími se klasy ječmene, jež byly drásavě hebké a lnuly jí k holým nohám. Ten pocit obvykle milovala a byla na něj naladěná.

Aeroplán už byl blízko, blížil se nevyhnutelnému, sotva řízenému přistání, blížil se k zemi i k ní i k vlnícímu se ječmenu. Míhl se jí nad hlavou jako obří pták, jehož stín jí na okamžik poskytl úkryt před sluncem.

„Dorothy!“

To volá Aggie, odkudsi z dále, pomyslela si Dorothy. Zahlédla, jak se na opačné straně Dlouhého lánů třepotají dvě světle hnědé blůzky. Dívky běžely. Dorothy Aggiiny pronikavé výkřiky nevnímala.

Bylo to dobré. Bylo to případné, přesně rok ode dne, kdy přišla o Sidneyho. Kdy ztratila chudáčka Sidneyho. Měla by odejít za ním, opravdu by měla, a vlastně by i mohla, a na okamžik se podivila, že ji to ještě nenapadlo. Odhodlaně se brodila ječmenem. Kráčela k hurricanu, jenž se poroučel k zemi. Hřmot podobný hromu, oblak dusivého černého dýmu, ohavné zuchnutí a zvuk toho, jak se vše tříštilo.

„Dorothy? Podej prosím tě ten šálek paní Laneové. Dorothy, tenhle podej paní Hubbardové. A Dorothy? Nabídní hostům náš janovský chlebiček. Dorothy, narovnej se přece. Propánajána, dítě.“

Dorothy se protivila její nové, silně naškrobené bílé šaty, jež ji dřely u krku. Matka, paní Ruth Honourová, na ni pohlížela s obvyklou směsicí hrdosti a znechucení a Dorothy zatím poslušně plnila, co se jí řeklo, a nabízela hostům chlebiček. Paní Laneová

a paní Hubbardová se na ni laskavě usmívaly, ale Dorothy se na ně odmítala dívat, jelikož věděla, že by v jejich očích spatřila lítost. Lítost, po které netoužila, nikdy. Proč mě vlastně litují, divila se v duchu. Zřejmě to nějak souvisí s maminkou. Anebo spíš se smrtí jejího táty. Truchlení skončilo a matka s dcerou už ani nechodily v černém. Asi se však čeká, že bude mámě smutno, ne?

Dorothy bez hnutí stála a přihlížela, jak matka s klevetivými přítelkyněmi uždibuje chlebíček a upíjí čaj. Bylo horko a v šatech tak nepohodlné; toužila vyběhnout ven, na opačný konec zahrady, usadit se bosky do trávy pod sukovitou jabloní, prozpěvovat si písničky nebo si v hlavě psát své skvostné básně a snít o minulosti, přítomnosti i budoucnosti. Ve své obrazotvornosti měla šestici sourozenců, kteří se jmenovali Alice, Sarah, Peter, Gilbert, Henry a Victoria. Věděla, že už na ni budou bratříčkové a sestřičky čekat, v chladivé trávě, usazení na stromě, budou si jen tak povídat, navzájem se škádlit.

Dorothy sledovala, jak chlebíček mizí v upovídáných ústech trojice žen, a začínala se kymáčet. Sevřelo se jí hrdlo, rozbušilo srdce. Náhle cítila, jak klesá, klesá, všechno pouští a dunivě dopadá na čajový podnos, jak se tříští šálky a talířky s růžovými poupaty, jak se jí čaj rozlévá po celých nových naškrobených bílých šatech i po celém koberci.

„Dorothy? Dorothy? Ach, ty nešiko jedna!“

Cítila, jak ji do břicha zasáhlo cosi horkého a ostrého. A něco jiného, horkého a měkkého a vlhkého, ji plesklo do tváře. Všude kolem se vzdouval dusivý dým, černý a zlověstný.

„Dorothy! Vrať se!“ blížil se Aggii hlas.

Dorothy dívky spatřila vznášet se na druhé straně hořícího vraku, zářivé majáky ve zrádné mlze. „Chci za ním,“ prohlásila Dorothy, nikdo ji však neslyšel. Mnula si krk. Ty nové bílé šaty byly příliš naškrobené, příliš hrubé.

Matka na ni upřeně hleděla.

Dorothy se zakymácela. Pomaličku klesala, bílé šaty zbrocené krví, hlava se jí točila ve víru hanby a její pád utlumilo moře ječmene.

Od té doby už se říkalo, že je Dorothy Sinclairová hrdinka, jež se snažila zachránit mladého pilota hurricanu, který onoho horkého odpoledne koncem května roku 1940 nalezl smrt v brázdách Dlouhého lánu. Statečná a odvážná žena, jež ani trochu nedbala na vlastní bezpečnost. Žena, kterou je třeba dávat ostatním za příklad, ten typ ženy, jaký Británie v časech tak krušných a děsivých potřebuje.

Dorothy však věděla své.

Přesto lidi v tomto názoru na svou maličkost nechávala, jelikož to nebylo ničemu na škodu.

V průběhu odpoledne ji přišla navštívit paní Comptonová, poté co už Dorothy prohlédl doktor Soames a ovázel jí rány, jež byly bolestivé, leč povrchové: šrám na břicho a popáleniny ve tváři. To, že omdlela a klesla do ječmene, ji bezpochyby uchránilo před horšími zraněními. Kurážná to žena, nechal se slyšet lékař.

Paní Comptonová disponovala nemilou schopností vyvolávat v Dorothy pocit studu za sebe sama. Že by něco *tušila*? Dorothy měla za to, že možná ano. Paní Comptonová je čarodějka, soudila Dorothy. Zemdleně se na starší ženu usmála a všimla si, že jí z mateřského znaménka na levé lici trčí tenký bílý chlup. Či aspoň měla pocit, že si jej všimla. Nebo snad žádné mateřské znaménko nemá? Pro Dorothy bylo těžké vnímat lidi jasně, vnímat řádně, skutečně.

„Já vám nevím,“ prohlásila paní Comptonová, „skončit v takovémhle stavu!“

„Jen jsem myslela...“

„Já vím, má milá. Já vím. Taková směla.“

„Uklízejí tam celé odpoledne,“ kývla Dorothy hlavou k Dlouhému lánu a jeho vlnícímu se ječmeni.

„Myslím ale, že už jsou skoro hotovi. Nelamte si s tím hlavu.“

Udělala jste, co jste mohla. Možná jste i udělala víc, než jste měla.“

„To nic nebylo.“

Mlčky seděly a usrkávaly čaj. Na římse nad sporákem tikaly hodiny. Otevřeným oknem k nim doléhaly vzdálené mužské hlasy, hlasy mužů odklízějících z Dlouhého lánu zbytky masa a kovu. Jestlipak si paní Comptonová pamatuje, jakou úlohu sehrála v loňském dramatu? Jestlipak o tomto nejsmutnějším z výročí ví? Dorothy měla za to, že zřejmě ne. O důvod navíc té ženské nevěřit. O důvod navíc si ji představovat, jak klečí s hlavou na zkrvaveném špalku, šerednou tvář zkřivenou strachy, a jak škemrá o život, zatímco Dorothy zvedá obří sekeru a říká jí, ať–

„Byl to Polák,“ prohlásila paní Comptonová.

„Slyšela jsem, že přijeli. Před několika týdny, že?“

„Ano. A tihle Poláci prý nenávidí nacisty ještě víc než my.“ Paní Comptonová s lehkým srknutím dopila čaj. Opatrně odložila šálek i s talířkem na stůl, založila ruce v klíně a zadívala se na Dorothy. Dorothy odvrátila zrak k oknu, sledovala, jak se objevují a zase mizejí hlavy mužů, jejichž těla zakrývalo hloží. Dorothy myslela na toho polského pilota, mrtvého, uhořelého a zbaveného těla. Sáhla si na tvář a nahmatala obvaz. Musí vypadat úděsně.

„A jak se vám vůbec poslední dobou daří?“ zeptala se paní Comptonová a nachýlila se vpřed.

„Jde to,“ odvětila Dorothy, vstala, aby se podívala z okna kuchyně, a pozorovala, jak slepice hrabe v zemi a vyšťourává z ní dešťovku. Dorothy, racionálnost sama, přemítala nad žížalíným marným bojem.

„Dobře. To je dobře.“

Zdálo se, že paní Comptonová má pochybnosti. Pohlédla na hodiny. Prý už musí. Jistá mladá žena ve vedlejší vsi čeká první dítě a porodní stahy jí začaly už v půl páté ráno. Možná už proto bude potřebovat služby paní Comptonové.

Dorothy se na ni dívala.

Paní Comptonová zamířila ke dveřím a zvedla závoru. Pak se

znovu otočila k Dorothy, jež zůstala bez hnutí stát zády k oknu.

„Promiňte, Dorothy. Měla jsem si vzpomenout. Však víte, chce to čas. Stalo se to přece loni někdy touhle dobou, že? Pamatuju si to správně? Pokud byste si o tom chtěla promluvit, kdykoliv si vás ráda vyslechnu. Nemusíte to ignorovat. Víím, že je třeba zatnout zuby a jít životem dál, jenže jisté věci nás někdy pronásledují, Dorothy.“

Nato paní Comptonová odešla, zaklapla dveře a Dorothy za ní civěla.

Jak se ta ženská opovažuje!

Popadla hrníček, který paní Comptonová bez cirátů vyprázdnila, a mrštila jím na dveře, tvrdě a prudce, dřív než se nadála, co to provádí, proto ji onen tříštivý řinkot zaskočil. S bolestí v místě, kde jí prve rozpalený kov rozřízl kůži, pak střepy zametla.

V Dorothyiných osamělých představách Alice, Sarah, Peter, Gilbert, Henry a Victoria žili, pohybovali se a dýchali. Potíž spočívala v tom, že vlastně nevěděla, kam ona sama, Dorothy, v téhle rodině patří, mezi dívenkami se splývavými světlými vlásky a silnými, statnými chlapci hrajícími si s praky a obručemi, mezi pultuctem dětí s jasně modrýma očima a dlouhými řasami. Jsou šťastné, snila, a prožívají dokonale dokonalé dětství. Je jim starší sestrou? Přísnou, vážnou, silnou, panovačnou? Anebo se nachází kdesi uprostřed, zapomenutá, opomíjená a bezvýznamná? A možná je ze všech nejmenší, tou, která se od děvčat liší dlouhými rozčuchanými hnědými vlasy a zelenýma očima. Andílkem s baculatýma nožičkama. Ne, to ne, to by nešlo. Nejmladší je malá Victoria – to ona je ten růžolící andělíček s plavými kadeřemi a velkými modrými kukadly. Tak že by byla Dorothy druhá nejmladší? Směla si hrát s Victoriinými panenkami i maličkatým černým kočárkem. Ano, tam bylo její místo a k ruce měla dvě starší sestry, které ji objaly, když upadla, které ji zvedly a oprášily. Bratři byli neurčitěho věku, do jednoho však vysocí a nespoutaní.

Dorothy vůbec nebrali na vědomí.

První mužský, který ji na vědomí vzal – řadu let poté, co se imaginární sourozenci z jejích tužeb vytratili –, se s ní oženil. Známost to byla krátká; matka, jež to nesla nelibě, jí jasně řekla: „Jestli si toho... chlapa vezmeš, už s tebou jaktěživa nepromluví.“

Dorothy se s ním seznámila roku 1934 na pohřbu. Tehdy v létě jí zemřela tetička Jane, impozantní dvaosmdesátnice. Dorothy se s tetou Jane vídala zřídkakdy, naposled někdy v dětství, a znala ji pouze coby matčinu vzpurnou starší sestru, která se provdala pod své poměry a z rodného Oxfordu se odstěhovala na vzdálený sever do Lincolnshiru. Když se Dorothyina matka doslechla, že jí zesnula sestra, jen svařila rty a zamračila se.

„Musíme se do toho úděsného hrabství rozjet. Nezapomeň mi prosím tě, Dorothy, zabalit kožich. Nerada bych se kvůli sestře nebo komukoli jinému na hřbitově v Lincolnshiru nastudila.“

„Maminko, vždyť je srpen a je docela teplo. Dokonce i v tom Lincolnshiru.“

Přesto samozřejmě Dorothy kožich zabalila – spolu se spoustou dalších věcí – a společně se vydaly na cestu vlakem, během níž Dorothy povětšinou koukala z okna a snažila se nevnímat neustálé matčiny požadavky. Lány toho parného srpna zezlátly a ona pozorovala muže, kteří na nich pracovali; pozorovala traktory a povozy a koně a žně. Takový život vypadal záviděníhodně, pod širým nebem, práce na půdě, na zlatistých polích, na zlatistém slunci, se zlatistou pletí.

Když se seznámila s Albertem Sinclairem, pohledným a bukolickým, a on jí vyprávěl o svém životě na statku, pozorně mu naslouchala. Kde se na tom funusu vůbec vzal?

„Moje sestra u slečny Jane uklízela a i já pro ni dělal všemožné práce, třeba čistil žlaby nebo zametal listí. Moc hodná paní, ta slečna Jane. Ušlechtilá dáma. Rodina ji ovšem prý v lásce neměla. Bůh ale ví proč, poněvadž hodnější osobu aby člověk pohledal.“

„Ta její ‚rodina‘, to byla moje máti a já.“

„Tak to se omlouvám. Nechtěl jsem–“

„Netřeba se omlouvat. Máti se jí skutečně zřekla. Ta se dřív nebo později zřekne každého.“

Dva týdny nato zpět doma v Oxfordu se Ruth zřekla i své jediné dcery, jakmile se dozvěděla, že se chce za tohoto Alberta – „Berta?“ – Sinclaira provdat. Dorothy byla ráda. A pakliže to mělo znamenat, že skončí stejně jako tetička Jane – totiž opuštěná a zapomenutá –, byla ještě raději. Opustila Oxford vlakem, tentokrát sama, s cestovní taškou plnou „osobních věcí“ a matčinými posledními výstrahami znějícími v uších: „Toho budeš litovat! Nic z toho nebude! Není pro tebe dost dobrý!“ Takto se tedy Dorothy nadobro rozřehkala s dlouhým a žalostným dětstvím.

Panensství si Dorothy uchovala až do svatební noci 12. listopadu 1934. Tehdy oslavila čtyřiatřicáté narozeniny. Albert, jenž pro ni dosud byl víceméně cizím člověkem, se snažil být něžný a ohleduplný, plála v něm však taková dychtivost a taková mužnost, že ji to přece jen maličko bolelo. Dorothy se to snažila nedat najevo, on to však poznal, jelikož nebyl úplně hloupý. Omluvil se jí. A ona jeho omluvu přijala. Samozřejmě se to zlepšilo. Byl to kus chlapa, silný svalovec s kožnatou pletí, a Dorothy si postupem času zamilovala ten pocit, když ji objímal, jeho teplo a sílu. Už čtyři měsíce po svatbě přišlo těhotenství, bylo však odsouzeno k brzkému nezdaru.

Pak další a ještě jedno.

Nakonec to Dorothy po bezmála čtyřech letech manželství a pěti potratech vzdala, touhu po dítěti v ní nahradily neskutečné, nesnesitelné sny a zkormoucená odevzdanost. Stala se manželkou dělníka na statku, která uměla dobře péct a prát a šít a obhospodařovat zeleninový záhonek a také se starat o menší hejno slepic. Matka se jí neozvala a po několika strojených dopisech, v nichž Dorothy psala o manželovi, novém životě a těhotenstvích, tento vztah vzdala. Jako by v hlíně na lodderstonském hřbitově neležela mrtvá teta Jane, ale její máma.

V srpnu roku 1938 otěhotněla Dorothy pošesté a právě v této době